

vendelse i undervisningen. Derimod har bestemmelsen ikke givet mulighed for, at der kunne foretages billedoptagelser af fjernsynsudsendelser uden samtykke fra de i udsendelserne medvirkende ophavsmænd og udøvende kunstnere. Retten til at foretage lydoptagelser efter § 17 gælder både for direkte optagelse f. eks. af en koncertfremførelse og for optagelser foretaget fra radio og fjernsyn eller ved overspilning af tidligere foretagne optagelser. I sidstnævnte henseende gælder der dog efter § 17, stk. 2 den begrænsning, at det ikke er tilladt direkte at overspille grammofonplader eller bånd, der er fremstillet med salg for øje.

De væsentligste ændringer, som lovforslaget medfører i forhold til gældende ret, er:

- 1) Retten til at foretage indspilninger til undervisningsbrug udvides til også at omfatte billedoptagelser, således at § 17 får betydning også i forhold til fjernsynsudsendelser.
- 2) Ophavsmændene får ret til vederlag ved optagelse af andre udsendelser end undervisningsudsendelser.
- 3) Anvendelsesområdet for § 17 begrænses, således at bestemmelsen kun kommer til at gælde for optagelse fra radio og fjernsyn, ikke for direkte optagelse af beskyttede værker.

Baggrunden for den sidstnævnte ændring er, at den gældende § 17 hovedsagelig har været anvendt til optagelse af skoleradioens udsendelser på undervisningsministeriets båndcentral. Da optagelse af direkte fremførelse og overspilning af grammofonplader o. lign. allerede i en vis udstrækning kan foretages efter de gældende bestemmelser i §§ 11 og 14 om eksemplarfremstilling til privat brug og citatret, taler hensynet til ophavsmændenes interesse for, at anvendelsesområdet for den organiserede optagelsesadgang i § 17 ikke – når det gælder optagelser af umiddelbare fremførelser og overspilning af grammofonplader o. lign. – kommer til at række videre end de nævnte undtagelsesbestemmelser. Den foreslåede begrænsning i § 17 indebærer, at bestemmelsen i § 17, stk. 2, om forbud mod eftergørelse af kommercielle grammofonplader og bånd kan udgå.

Optagelser, som foretages med hjemmel i § 17, skal for at være lovlige være foretaget inden for undervisningsvirksomhed. I betænkningen fra den nordiske ophavsretskomite blev dette begreb defineret snævert, således at det stort set kun dækkede undervisning inden for den offentlige uddannelsessektor. Under de senere nordiske departementsforhandlinger om betænkningen har der været enighed om, at privat foranstaltet undervis-

ningsvirksomhed principielt burde sidestilles med de offentlige uddannelsesaktiviteter, når det gælder mulighederne for at kunne foretage optagelser fra radio og fjernsyn.

I overensstemmelse hermed omfatter begrebet undervisningsvirksomhed – udover undervisning inden for den egentlige offentlige uddannelsessektor – enhver kundskabsformidling, som sker i organiseret form. Eksempelvis kan nævnes højskoler, undervisning efter loven om fritidsundervisning m. v., pædagogisk virksomhed inden for børne- og ungdomsinstitutioner, videreuddannelse, som foranstalles på arbejdspladser eller af faglige sammenslutninger, korrespondanceundervisning, o. lign. Under undervisningsvirksomhed falder også AV-centraler, som indgår som led i den pædagogiske virksomhed.

Udenfor begrebet undervisningsvirksomhed falder enkeltarrangementer af underholdende eller almenorienterende karakter, som ikke i forhold til deltagerne kan siges at have karakter af nogen egentlig kursusvirksomhed. Det samme gælder forskellige former for privat undervisningsvirksomhed, som det ikke vil være naturligt at sidestille med de uddannelsesstilbud, som findes inden for den offentlige uddannelsessektor. En privat danseskole vil f. eks. ikke være berettiget til med hjemmel i § 17 at foretage optagelser fra radio eller fjernsyn uden samtykke fra rettighedshaverne.

Under udarbejdelsen af lovforslaget har det været overvejet, hvorvidt undervisningsafdelingen i Danmarks Radio burde være omfattet af udtrykket undervisningsvirksomhed. Virkningen heraf ville være, at undervisningsafdelingen uden samtykke fra de i udsendelserne medvirkende ophavsmænd efter § 17 ville være berettiget til direkte at stille optagelser af afdelingens produktioner eller kopier heraf til rådighed for uddannelsesinstitutionerne. Da hovedsigtet med lovforslaget er at legalisere den optagelsesvirksomhed, som rent faktisk pågår landet over på skoler og båndcentraler, jfr. den som bilag 2 optrykte undersøgelse, har ministeriet for kulturelle anliggender ikke ment, at man ved fastlæggelsen af begrebet undervisningsvirksomhed burde gå så langt, at der reelt blev tale om et lovindgreb i de overenskomster, som Danmarks Radio har indgået med ophavsmændene om medvirken i programproduktionen. Udtrykket undervisningsvirksomhed i § 17 omfatter derfor – ligesom den gældende lovs § 17 og forslaget fra den nordiske komité – ikke undervisning i radio og fjernsyn.

Bestemmelsen i § 17, stk. 1, indebærer, at såvel undervisningsprogrammer som andre programmer